

Kommunstyrelsens kontor
Budget- och kvalitetsenhet
Mohammed Khoban
Datum 2016-09-22
Dnr 2016/0105

Till Kommunstyrelsen

Rapportering av flyktingverksamhet per augusti 2016

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar

Rapport om flyktingverksamheten per augusti månad 2016 noteras till protokollet.

Bakgrund

I enlighet med fastställda ”Riktlinjer för flyktingverksamhet och dess finansiering” ska kommunstyrelsens kontor rapportera läget ur både finans- och verksamhetsperspektiv minst en gång varannan månad.

Flyktingverksamheten ska huvudsakligen finansieras genom olika typer av statliga medel och ska vara nollresultat i ekonomi dvs. att för kommunen ska vara kostnadsneutral.

Sammanfattning

Många människor i världen har varit på flykt från krig och katastrofer senare under 2015. Hittills i år har antalet asylsökande minskat. Jämfört med rekordhösten 2015 ser man en kraftig nedgång, men det har även kommit färre sökande än motsvarande tid förra året.

Kommunstyrelsen har tagit fram ”Riktlinjer för flyktingverksamhet och dess finansiering” samt ”Åtgärder för integration”. I riktlinjerna ingår bl.a. att inrätta två samverkansgrupper för både operativa och strategiska utgångspunkter. Samverkansgruppen har fått ett särskilt uppdrag att genomföra en processbeskrivning av samtliga delar i hela mottagningsprocessen. Den strategiska samverkansgruppen arbetar med att ta fram olika typer av lösningar för bostäder. Flyktingverksamheten ska drivas som resultatenhet ur kommunens helhetsperspektiv. De omedelbara kostnaderna för flyktingmottagandet står staten för, men de långsiktiga kostnaderna kan bli problematiska för kommunsektorn.

Regeringen har gett i uppdrag att via särskild utredning föreslå åtgärder för att skapa ett sammanhållet system för mottagande och bosättning av asylsökande och nyanlända. Utredaren ska delredovisa i januari 2017 och slutredovisa i oktober 2017 (Arbetsmarknadsdepartementet dir: 2015:107).

Den 1 mars 2016 trädde en ny lag ikraft, Lag (2016:38) (lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning). Enligt lagen är en kommun skyldig att efter anvisning ta emot nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd. Syftet med lagen är att nyanlända snabbare ska tas emot för bosättning i en kommun och påbörja sin etablering på arbetsmarknaden och i samhällslivet. För Österåkers del innebär ca 16-17 nyanlända varje månad från april (154 personer under 2016). Detta är alltså utöver ensamkommande barn som asylsökande.

Den 1 april 2016 har Migrationsverket börjat att tillämpa en ny anvisningsmodell för asylsökande ensamkommande barn för mottagande i landets kommuner. Den nya anvisningsmodellen innebär:

- varje kommun tilldelas en viss andel i promille
- Andelen bygger i första hand på folkmängd, tidigare mottagande av nyanlända, tidigare mottagande och anvisande av ensamkommande barn. Andel för Österåker är 4,29 i promille.

I regeringens vårbudget nämns följande punkter avseende nyanlända:

A- Tidiga insatser för asylsökande. Länsstyrelserna föreslås få uppdrag (från 2017) att samordna och organisera tidiga insatser för asylsökande för att underlätta etablering. Migrationsverkets uppdrag ändras samtidigt till att från och med 2017 inte längre omfatta organiserad sysselsättning som syftar till att stärka kunskaper i svenska och andra etableringsfrämjande insatser.

B- Kompetenskartläggning **för asylsökande**. Kartläggning av kompetens (utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenhet) ska kunna erbjudas av Arbetsförmedlingen under asyltiden. Arbetsförmedlingen tilldelas extra medel.

C- Migrationsverket tar över bosättningsansvaret. Migrationsverket föreslås (från 2017) ta över ansvaret från Arbetsförmedlingen för att anvisa nyanlända till kommuner med stöd av lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Socialförvaltningen har inrättat en flyktingstödsenhet under 2016 som ansvarar för mottagandet av flyktingar bl.a. ensamkommande flyktingbarn.

Finansiering av skolverksamhet avseende barn/elever (även SFI) som får PUT sker via schablonbidrag. I praktiken överförs medel fr. Socialförvaltningen till Skolförvaltningen enligt faktiska kostnader för skola dvs. antal elever och peng. Aktuell nyckelfördelning för 2016 visar ca 4,6 Mkr för utbildningsverksamhet (varav 3,3 Mkr avseende gymnasieelever och drygt 1 Mkr för sfi).

Arbetsmarknadsdepartementet har föreslagit ett nytt ersättningssystem för ensamkommande barn. Detta innebär en övergång till ett mer schablonbaserat ersättningssystem och har byggts på att de flesta ensamkommande barn bor i familjehem eller stödboenden i stället för HVB-hem. Regeringen vill att fler ensamkommande barn och unga ska tas emot i stödboenden som är en billigare

och enklare boendeform. Förslaget har varit på remiss. Regeringen skjuter fram införandet av det nya ersättningssystemet och ska gälla i juli 2017 i stället för i januari 2017. Nu får kommunerna större möjligheter att hinna ställa om sina verksamheter. För Österåkers del kan förslaget innebära ca 15-25 Mkr lägre ersättning jämfört med dagens system beroende på antal ensamkommande barn under 2017. Under förutsättning att Regeringen fattar beslut om det nya ersättningssystemet för flyktingmottagandet ska Socialförvaltningen arbeta att fler HVB- boende för ensamkommande barn omvandlas till stödboende. Lägesrapport ska redovisas vid månadsuppföljning per oktober och december.

Socialnämnden

Socialförvaltningen har det sammankallande ansvaret för den kommunövergripande operativa samverkansgruppen. Flyktingstödsenheten saknar fortfarande medarbetare. Två konsulter bemannar två vakanta handläggartjänster. Rekrytering pågår just nu. Under perioden har uppföljningsarbeten fortgått. Flera barn har även denna period omplacerats på grund av att de jourhem de initialt blivit placerade i inte uppfyller kraven på god omsorg eller att familjen/HVB-hemmet och barnets behov inte matchar varandra.

Sedan man i våras ändrade anvisningsreglerna ska Österåkers kommun ta emot 4,29 promille av de ensamkommande barn som kommer till Sverige. Med utgångspunkt i Migrationsverkets planeringsalternativ innebär det drygt 12 ensamkommande barn i år. Fram till augusti har Österåkers kommun tagit emot sex nya barn. År 2017 kommer det handla om ett tjugotal. Samtidigt fyller många av de barn vi blivit anvisade 18 år i år och nästa år. En del kommer att åka tillbaka till Migrationsverkets anläggningar i och med detta. Andra kommer att få uppehållstillstånd och stanna i kommunen och har därmed behov av boende. Med detta som utgångspunkt så räknar vi med att Flyktingstödsenheten kommer att ha cirka 150 – 200 barn ständigt aktuella de kommande åren. Per den 31 augusti ansvarar Österåkers kommun för 147 ensamkommande barn varav 84 av dessa bor i kommunen.

Enligt den nya Lagen om Bosättning för vissa flyktingar som trädde i kraft den första mars i år måste alla kommuner ta emot nyanlända personer som fått permanent uppehållstillstånd. Nästan 31 000 personer kommer att anvisas under året. Österåkers kommun ska ta emot enligt en fördelningsnyckel 154 personer. Eftersom mottagandet började i mars betyder det 16-17 personer per månad. Kommunen ansökte om ett uppehåll i mottagandet under juli vilket innebär att under resterande månader i år blir mottagandet 20-21 personer per månad. Av det material vi har tillgång till vet vi att Stockholms län ska ta emot 25 % fler nyanlända 2017 än man gjorde 2016. Dessutom behöver man också ta höjd för anknytningsinvandring både till ensamhushåll och till ensamkommande barn som får uppehållstillstånd. Bedömningen är att kommunen bör planera för tjugotalet nyanlända per månad 2017 och även 2018. Fram till den 31 augusti har Österåkers kommun tagit emot 51 nyanlända personer med permanent uppehållstillstånd, av dessa var 15 barn. Utöver dessa 51 har också kommunen tagit emot sju anhöriga till två av de ensamkommande barnen. Ensamhushållen har fått bostad i modulerna vid Sågvägen.

Familjehushållen har fått bostad i redan hyrda lägenheter. De familjehushåll som kommer att anvisas under september kommer få sin bosättning i de nya uppförda fyrarumslägenheterna vid Sågvägen. Varje månad anvisas också personer med olika typer av funktionsnedsättningar. Till dessa personer är det oerhört svårt att hitta adekvata boenden.

Under sommaren har regeringen genom två olika förslag som varit på remiss aviserat förändringar i regel- och ersättningssystemen för ensamkommande barn. Det ena förslaget går ut på att kommunerna fortsättningsvis ska placera ensamkommande barn i den egna kommunen. I dagsläget är 61 av de som anvisats till kommunen placerade i andra kommuner och vice versa har andra kommuner ett tjugofemtal i Österåker. Det är endast i undantagsfall man kommer att kunna placera barn i annan kommun. Antingen om kommunerna träffar en överenskommelse om detta eller när behov av vård (LVU) inte kan tillgodoses i den egna kommunen. Men då ska också berörd Länsstyrelse godkänna detta. Förslaget föreslås träda i kraft från 2017.

Det andra förslaget innebär större förändringar i ersättningssystemet för ensamkommande barn. Syftena är att få till ett enklare system med mer av schablonersättningar som ger ökad förutsägbarhet och mindre administration både för kommunerna och Migrationsverket. Men syftet är också att dämpa kostnadsutvecklingen vilket kan få till följd att kostnader övervältras på kommunerna. Bland annat har alla överenskommelser sagt upp vilket får till följd att ersättning inte längre utgår för att kommunerna upprätthåller en viss kapacitet (får betalt för tomma platser). Den nya schablonersättningen föreslås bli 1350 kronor per plats och dygn att jämföra med dagens 1900 kronor. Avsikten var att förändringen skulle gälla 1 januari 2017. Enligt ett pressmeddelande från Regeringskansliet från den 30:e augusti 2016 så - efter att ha lyssnat på remissinstanser - skjuter man upp genomförandet till den första juli 2017. Man avser inte att ändra nivån på schablonersättningen.

Koordination Norrort är namnet på det samarbete som bedrivs kring flykting- och integrationsfrågor mellan 15 kommuner i den norra delen av Stockholms län. Genom ett organiserat samarbete kan norrortskommunerna stödja varandra med kunskap och erfarenheter samt driva gemensamt utvecklingsarbete. Via Koordination Norrort kommer Österåkers kommun få ta del av projektet "Kompis Sverige" som även det finansieras via Länsstyrelsens § 37 medel.

Den största utmaningen kommunen står inför är att på kort sikt ta fram bostäder för målgrupperna nyanlända personer med permanent uppehållstillstånd och ensamkommande flyktingbarn. En planering för att tillfredsställa 2016 behov av bostäder är lagd och följer planen. På längre sikt är den stora utmaningen att integrera de personer som bosatt sig i kommun.

Skolnämnden

Per juni månad går 4 barn i förskola, 1 i förskoleklass och totalt 35 elever inom åk 1-9 som är asylsökande. Det är 18 färre registrerade i grundskolan jämfört med juni. 19 elever går i förberedelseklass i grundskolan.

På gymnasiet går 97 elever på Österåkers gymnasium varav 79 är asylsökande och 18 fått permanent uppehållstillstånd (PUT). Det är 7 fler elever i gymnasiet än i juni.

Schablonbidraget från Migrationsverket utgår till asylsökande barn och elever. Kostnader för nyanlända elever som har fått PUT finansieras av schablonbidrag/statsbidrag via Socialnämnden. När nyanlända får PUT är de berättigade till SFI. Även kostnader för SFI förväntas öka. Denna kostnad finansieras av schablonbidrag via Socialnämnden som uppskattas till 1 Mkr för 2016.

Kultur-och fritidsnämnden

Fritidsgårdsenheten driver ett projekt för att skapa integration ur fritidsperspektiv genom att anställa en fritidsledare med språkkunskaper. Projektet ska också vara en förmedlande länk mellan ungdomsgrupperna, föreningslivet, skolan, socialtjänsten samt övriga samhällsaktörer. Projektet är ett år med möjlighet till förlängning efter att verksamheten utvärderas. Finansieringen sker dels via flyktingverksamhet och dels via Kultur- och fritidsnämndens ram.

Kommunstyrelsens kontor

Täljövikens evakueringsplatser har organiserats inom KSK och ska finansieras av Migrationsverket. Verksamheten har drivits under okt 2015 t o m mars 2016. Sedan mars 2016 har Täljöviken inte haft några gäster.

Näringslivs- och utvecklingsenheten har fått medel för insats VIDA (Välj Inkludering, Delaktighet, Aktivitet): Inom ramen för VIDA-projektet ska modeller utvecklas och testas för ökat samarbete mellan Arbetsförmedlingen, kommuner och civilsamhället i syfte att underlätta nyanländas etablering och integration på arbetsmarknaden. Projektet har initierats och finansieras av Länsstyrelsen via AMIF-fonden. I Stockholms län har tre nodkommuner (Stockholm, Sundbyberg och Österåker) utsetts där modellerna ska arbetas fram och testas under ledning av en projektledare. Till varje nodkommun finns samarbetskommuner. Detta projekt kommer att pågå från augusti och vidare under 2017.

Målsättningen är att det vid projektets slut ska finnas en modell för etableringsinsatser i samverkan med ideell sektor, implementerings- och finansieringsplan vara framtagen samt att projektresultat tillgängliggöras på lämpligt sätt. Det förväntade resultatet är att en större andel av målgruppen än riksgenomsnittet etablerar kontakt med arbetslivet under den tvååriga etableringsfasen.

Produktionsstyrelsen

Förberedelseklassen på Solskiftesskolan inledde terminen med 21 inskrivna och ytterligare några elever har tillkommit sedan skolstart. Klassen består främst av högstadieelever men andelen nytillkomna mellanstadieelever har ökat, vilket på sikt kan betyda att en överflyttning av den gruppen till annan skolenhet kan bli aktuell.

Alla högstadieskolor (åk 7-9) i Åkersberga är fyllda vid skolstart ht 2016. Detta betyder att en del av ensamkommande i dessa årskurser kan hänvisas till Ljusterö skola. Både Skärgårdsstadsskolan och Tråsättraskolan är bäst lämpade

att, med lokaltillskott, ta mot nyanlända under hösten. 110 elever är inskrivna på gymnasiets Språkintröduktion. En lokal i Bergas gamla idrottsbyggnad har tagits i anspråk för undervisning fr.o.m. hösten 2016.

Språkintröduktionseleverna äter skollunch i gamla Hackstaskolans matsal. En tänkbar lösning för eventuell lokalbehov för nyanlända gymnasieelever kan vara på Sågvägen som inte används inom vård- och omsorg i dagsläget.

Produktionens antagande är att fortsatt inflyttning med 4 elever per månad i snitt under hösten 2016.

Produktionsförvaltning har skrivit en överenskommelse med Socialförvaltningen för att driva HVB verksamhet (Avenir). Då de nyanlända (med PUT) som under våren tillfälligt erbjudits bostad av socialförvaltningen flyttat, används nu båda bostadsriggarna används till HVB-verksamhet och 22 pojkar mellan 14 och 18 år är därmed inskrivna.

Nämnderna har budgeterat med kostnader motsvarande totalt 133,4 Mkr för 2016 och bokslutsprognosen pekar i dagsläget inte på större avvikelser jämfört med budgeten. Flyktingverksamhet som helhet ska betraktas som en resultatenhet. Detta innebär att berörda kostnader ska finansieras av olika typer av stadsbidrag. Nedanstående tabell visar både budget och prognoser för flyktingverksamhet inom två nämnder och produktionsstyrelsen.

Nämnder/Styrelse	Budget 2016			Prognos 2016		
	Brutto	Intäkter	Netto	Brutto	Intäkter	Netto
Socialnämnden	-96 269	96 269	0	-96 269	96 269	0
Varav ensamkommande	-89 885	89 885	0	-89 885	89 885	0
Varav PUT	-6 384	6 384	0	-6 384	6 384	0
Skolförvaltning	-15 053	15 053	0	-15 053	15 053	0
Varav förskolan	-586	586	0	-586	586	0
Varav grundskolan	-4 367	4 367	0	-4 367	4 367	0
Varav gymnasium	-9 100	9 100	0	-9 100	9 100	0
Varav SFI	-1 000	1 000	0	-1 000	1 000	0
Produktionsstyrelsen	-22 072	22 699	627	-16 559	17 918	1 359
Varav grundskolan	-2 721	2 721	0	-2 142	2 561	419
Varav gymnasium	-11 537	11 537	0	-9 710	8 709	-1 001
Varav SFI (25%)	-1 057	1 218	161	-1 057	1 218	161
Varav boende	-6 757	7 223	466	-3 650	5 430	1 780
Summa	-133 394	134 021	627	-127 881	129 240	1359

Tabellen har kompletterats med bl.a. SFI (svenska för invandare) för flyktingar som drivs av produktionsförvaltningen. Produktionsstyrelsens bokslutsprognos visar ett överskott om ca 1,4 Mkr och ungefär 700 tkr bättre än vad som budgeterats.

Jan-Olof Friman
Kommundirektör

Mohammed Khoban
Budget- och kvalitetschef

Bilagor:

- 1- Sammanställning av antal nyanlända/flyktingar
- 2- Sammanställning av antal barn/elever inom förskole-skolverksamhet
- 3- Sammanställning av olika typer av riktade bidrag för flyktingverksamhet

Antal nyanlända/flyktingar

Asylsökande	2015 Dec.	Nuläget 2016-08-31	2016 Prognos	2017 * Prognos	2018 Prognos	2019 Prognos
Vuxna och familjer med barn	0	0	0			
Varav barn	0	0	0			
Ensamkommande	119	116	114	68		
Summa	119	116	114	68	0	0

Personer med uppehållstillstånd	2015 Utfall *	2016 Nuläget	2016 Prognos	2017 Prognos	2018 Prognos	2019 Prognos
Vuxna och familjer med barn	46	51	154	350		
Varav barn	28	14	15			
Personer med anknytning **	5	2	2			
Varav barn	3	0				
Ensamkommande **	20	32	40	80		
Summa	71	85	196	430	0	0

* Uppgifter för 2017 kommer att kompletteras vid nästkommande rapport

** Har betydelse för prognoser och utvecklas senare

Boende	2015 Utfall	2016 Nuläget	2016 Prognos	2017 Prognos	2018 Prognos	2019 Prognos
Ensamkommande						
Familjehem i egen regi (Arvode)	12	14	14	30		
Varav i Österåkers kommun	12	8	8			
Familjehem i extern regi (Köp av verksamhet)	31	26	21	10		
Varav i Österåkers kommun	0	3	3			
HVB	53	81	86	45		
Varav Vårlyjus AB, Bergavägen 78	16	13	14			
Varav Vårlyjus AB, Solhuset		14	14			
Varav Förenade Care AB (Österåker)	12	0	0			
Varav bostasrigg Avenir		23	26			
Varav externa	25	31	32			
Varav ev. nytt HVB						
Gruppboende	43	18	18			
Stödboende		7	12	40		
Hos anhörig		1	1			
Tillkommande EKB resten av året			6	20		
Summa	139	147	158	145	0	0

Antal barn/elever inom förskole- och skolverksamhet samt SFI

Antal barn/ elever PRF/SKF	December 2015	Aktuell 2016-08-31	Prognos VT	Prognos HT	Kommentar
Förskola	5	4	4	4	
Grundskola	26	37	56	37	
Varav asylsökande	23	35	53	35	2 saknar LMA i jan
Varav PUT	3	2	3	2	Söra
Varav förberedelseklass	6	35	35	19	6 söra , sol 26 mott.enhet
Varav direkt ordi. Klass	17	16	16	15	Bergsättra, Marg, Skärg. Trå
Varav från andra kommuner	0	2	2	1	2 st asyl utanför kommunen
Fritidshem					
Gymnasium	82	97	90	97	
Varav asylsökande	40	79	56	79	
Varav PUT	42	18	34	18	Tillkommer 2 sålda platser andra kom.
Varav introduktionsp.		95	90	95	Språkindroduktionsprogram
SFI	185	185	185	185	
Varav flyktingar	50	50	50	50	Feb. 10 nya och 10 slutat

För asylsökande kan man söka bidrag hos Migrationsverket

För PUT kan man finansieras via nyckelfördelning för schablonbidrag

Riktade statsbidrag för flyktingverksamhet

STATSBIDRAG	Utfall 2015	Aktuell t.o.m 2016-08-31	Prognos 2016	Kommentar
Ensamkommande barn				
Bidrag (avtal)	23 949 **	57 644	91 219	1600 kr/dygn och plats
Bidrag (utöver avtal)	12 289	6 737	6 737	Faktiska placeringskostnader
Belagda dygn	3 537	10 559	16 657	300 kr/dygn och plats
Årligt bidrag för adm.	500	500	500	Ej ansökan
Utredningskostnader	6 763 ***	1 405	1 087	Ansökan
Stödinsatser	55	0	55	Extra bidrag som utbetalas en gång per år (Maj)
Övrigt		224	672	Extra utifråna faktiska kostnader
Nyanlända (PUT, asylsökande)				
Schablonbidrag	4 481	1 983	7 833	Under två år som ska täckas på 3,5 år 82 700 per person (2015), 125 000 kr (2016)
Årligt bidrag för adm.	223	222	222	
Betydande extraordinära kostnader	711	0		Ansökan
Tillståndssökande personer				
Utbildning för barn som vistas i landet utan tillstånd	134		47	Annat skäl än flykting Papperslösa (SKN)
Extra stadsbidrag				Regeringens särskilda beslut (6,7 Mkr)
Ersättning för asylsökande barn				Justerats upp för 2016 med 50%. Max 10 mån.
Förskolan 60 800 kr per barn	139	145	243	SKN
Förskoleklass 49 700 kr per elev		55	75	SKN
Grundskolan 97 500 kr per elev	536	2 574	4 290	SKN
Gymnasium 110 800 kr per elev	925	4 300	7 479	SKN
Skolan 7 tkr per elev & termin	399	105	280	Sökbar per elev och termin Idag söks av PRF

* Vid bokslutet 2015 har bokat 13,4 Mkr för ensamkommande och 4,5 Mkr för övriga flyktingar enligt matchningsprincip

** varav 589 tkr avser intäkter tillhörande 2014 men bokförda 2015

*** varav 1 491 tkr avser intäkter tillhörande 2014 men bokförda 2015

Enligt tidigare beslut 10% av schablonbidrag avseende flyktingar (PUT eller asylsökande) ska finansierar kostnader för utbildning

SKN har bokat upp ca 1,3 Mkr som inkomstrest vid bokslutet 2015